

Sygn. akt I C 668/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Belchatowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Przemysław Maciejewski

Protokolant: Gabriela Cichocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2020 r. w B.

sprawy z powództwa E. U., S. U. (1) i S. U. (2)

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki E. U. kwotę 50.000,- zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 października 2018 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powoda S. U. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 50.000,- zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 października 2018 roku do dnia zapłaty;
3. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki S. U. (2) kwotę 30.000,- zł (trzydzieści tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 października 2018 roku do dnia zapłaty;
4. oddala powództwo S. U. (2) w pozostałej części;
5. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki E. U. kwotę 6.417,- zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
6. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powoda S. U. (1) kwotę 6.417,- zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
7. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki S. U. (2) kwotę 3.308,50 zł (trzy tysiące trzysta osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
8. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Belchatowie kwotę 972,65 zł (dziewięćset siedemdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 668/18

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 08-10-2018 r. powódka E. U. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna D. U. w wypadku komunikacyjnym, wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwem złożonym w dniu 08-10-2018 r. powód S. U. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią syna D. U. w wypadku komunikacyjnym, wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwem złożonym w dniu 12-10-2018 r. powódka S. U. (2) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata D. U. w wypadku komunikacyjnym, wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, że relacje między powódką S. U. (2) i jej bratem nie były szczególne, wykraczające poza normalne poprawne stosunki rodzinne i tym samym w okolicznościach sprawy nie uzasadniają przyznania zadośćuczynienia w żądanej kwocie, ponadto powódka po śmierci brata dość szybko zaczęła normalnie funkcjonować, stan żałoby nie przybrał szczególnie przewlekłej postaci. Pozwany zaznaczył, że dotychczas wypłacił powodce zadośćuczynienie w kwocie 18 000 zł, które ocenił jako wystarczające.

W przypadku rodziców D. U. pozwany podniósł, że brak jest dowodów na ponadprzeciętny rozmiar krzywdy wywołanej śmiercią syna. Pozwany zaznaczył, że dotychczas wypłacił powodom zadośćuczynienie w kwotach po 30 000 zł, które ocenił jako wystarczające.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. U. poniósł śmierć w następstwie wypadku komunikacyjnego z dnia 10-08-2017 r., spowodowanego przez D. S. kierującego pojazdem F. (...) nr rej. (...).

Na dzień zdarzenia ww. pojazd był objęty ubezpieczeniem w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych w zakładzie ubezpieczeń prowadzonym przez pozwanego.

Pozwany wypłacił powodom zadośćuczynienie z tytułu śmierci syna i brata w ww. wypadku, w kwotach odpowiednio 18 000 zł, 30 000 zł, 30 000 zł.

(okoliczności niesporne, dowód: wyrok SR w Świeciu z 02-03-2018 r. II K 845/17 k. 8, decyzje z 28-06-2018 r. k. 30, 81, 114)

S. U. (1) jest ojcem zmarłego D. U.. D. U. w chwili wypadku miał 30 lat, był kawalerem, mieszkał razem z rodzicami w domu. Pracował

w swoim zawodzie, jeździł w delegacje, ale do rodziców przyjeżdżał na weekendy. Pomagał rodzicom w ich gospodarstwie rolnym. Relacje powoda z synem były bardzo dobre. Rodzice zamierzali przepisać synowi gospodarstwo rolne, bo D. U. dodatkowo skończył technikum rolnicze. Syn pomagał także finansowo, bo dobrze zarabiał. D. U. miał partnerkę, chciał się ustatkować. Powodowie S. U. (1) i E. U. wszystkie święta spędzali razem z synem. D. U. pracował w delegacjach, ale wtedy często rozmawiał przez telefon z matką.

Powód z żoną – powódką E. U. codziennie jest cmentarzu. Po śmierci syna stan psychiczny powodów – rodziców D. U. uległ znacznemu pogorszeniu. Zaczęli korzystać z leczenia psychiatrycznego, w tym farmakologicznego i pomocy psychologa. Stan ten trwa nadal. Córka S. nie korzystała z leczenia psychiatrycznego.

S. U. (2) w chwili wypadku brata mieszkała w Ł., do domu przyjeżdżała na weekendy. Powódka od 2007 roku mieszka w Ł.. Brat powódki w chwili wypadku miał 30 lat, powódka miała wtedy 29 lat. Powódka wychowywała się z bratem i dorastała razem

z nim, wspólnie chodzili na imprezy, mieli bardzo dobre relacje, byli bardzo życzliwi. Regularnie do siebie dzwonili. Jeździli na wspólne weekendowe wypadki. Powódka S. U. (2) wszystkie święta spędzała razem z bratem. Po wyprowadzce powódki do Ł. brat jej pomagał, także finansowo, bo dobrze zarabiał. Po śmierci brata powódka poświęciła się pracy, pomagali jej szef i przyjaciele.

(dowód: zeznania powodów k. 222 w zw. z k. 130-131)

U E. U. rozpoznano zaburzenia depresyjne adaptacyjne, pozostające w związku ze śmiercią syna w dniu 10.08.2017 r.

W wyniku śmierci syna u powódki wystąpiła wyraźnie nasiloną dezadaptacyjną reakcją emocjonalną do zaistniałej niekorzystnej sytuacji życiowej (nagłej straty osoby bliskiej), która utrzymała się w przewlekłym zaburzeniu depresyjnym, którego nasilenie nadal jest znaczne. Czas trwania zaburzenia - ponad półtora roku (od dnia śmierci syna do chwili badania).

Powódka w związku z sytuacją śmierci syna utraciła zdolność do odczuwania przyjemności, pojawił się smutek, przygnębienie, niepokój, zaburzenia snu, spadek łaknienia, drażliwość, płaczliwość, znaczny spadek nastroju, spadek aktywności złożonej, myślenie rezygnacyjne, pesymistyczne, niechęć od kontaktów społecznych, ograniczenie tych kontaktów.

Powyższe objawy znacznie utrudniały i nadal utrudniają społeczne funkcjonowanie opiniowanej, zaburzyły i nadal zaburzają relacje społeczne. Wystąpiły znaczne trudności przystosowawcze do zaistniałej, nowej sytuacji. Jakość życia opiniowanej uległa znacznemu obniżeniu.

Obecnie objawy depresyjne utrzymują się nadal w nasileniu istotnym. Proces żałoby nie został ukończony. Wskazane jest podjęcie terapii psychologicznej. Rokowanie co do powrotu do zdrowia w sensie klinicznym możliwe ale niepewne. Nasilenie wyżej wymienionych dysfunkcji zdrowia psychicznego jest znaczne, a ze względu na czas trwania długotrwałe.

Wysokość długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wynosi 10 %.

(dowód: opinia biegłych psychologa i psychiatry k. 154-155)

U opiniowanego S. U. (1) rozpoznano zaburzenia depresyjne adaptacyjne, pozostające w związku ze śmiercią syna w dniu 10.08.2017 r.

W wyniku śmierci syna u powoda wystąpiła znacznie nasiloną dezadaptacyjną reakcją emocjonalną do zaistniałej niekorzystnej sytuacji życiowej (straty osoby bliskiej). Czas trwania zaburzenia - kilkanaście miesięcy (od dnia śmierci syna do chwili obecnej).

Powód w związku z sytuacją śmierci syna utracił zdolność do odczuwania przyjemności, pojawił się niepokój, płaczliwość, dezorganizacja, drażliwość, niemożność odprężenia, zaburzenia snu, znaczny spadek nastroju, znaczny spadek napędu, nasilone natrętne myśli na temat syna, myślenie rezygnacyjne, pesymistyczne oraz nasilone zaburzenia koncentracji uwagi. Powyższe objawy utrudniały w sposób istotny funkcjonowanie powoda co najmniej do dnia ostatniej udokumentowanej w aktach sprawy wizyty u lekarza 3 kwietnia 2018 r. Wystąpiły znaczne trudności przystosowawcze do zaistniałej, nowej sytuacji. Jakość życia powoda uległa znacznemu obniżeniu.

Obecnie objawy depresyjne utrzymują się nadal w nasileniu łagodnym do umiarkowanego. Proces żałoby nie został ukończony. Rokowanie - powrót do prawidłowego stanu zdrowia psychicznego w sensie klinicznym możliwy ale niepewny.

Nasilenie wyżej wymienionych dysfunkcji zdrowia psychicznego jest znaczne, a ze względu na czas trwania długotrwałe.

Wysokość długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wynosi 8 %.

(dowód: opinia biegłych psychologa i psychiatry k. 167-168)

Sąd w ustaleniach faktycznych oparł się na zeznaniach powodów, opinii biegłych, treści wyroku skazującego w sprawie przeciwko D. S., pism dotyczących postępowania likwidacyjnego. Odpowiedzialność odszkodowawcza pozwanego co do zasady nie była sporna.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w części.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 446 § 4 kc, zgodnie którym sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Niewątpliwie D. U. był dla rodziców najbliższym członkiem rodziny, ich więź z synem była bardzo silna pomimo tego, że syn był już dorosły i samodzielny. D. U. jeszcze nie założył własnej rodziny i był mocno związany z domem rodzinnym. Chętnie udzielał pomocy rodzicom. Powodowie zawsze mogli na niego liczyć.

Ze zgromadzonego w sprawie osobowego materiału dowodowego w ocenie Sądu bezsprzecznie wynika, że także powódkę S. U. (2) łączyła pozytywna bliska więź emocjonalna z bratem D. U.. Powódka była dorosła i samodzielna oraz nie mieszkała już z bratem, ale nie założyła jeszcze własnej rodziny i więź z bratem nie uległa istotnemu rozluźnieniu. Relacje między rodzeństwem były bardzo dobre. Powódka mogła liczyć na wsparcie ze strony brata.

D. U. nie miał jeszcze założonej własnej rodziny, utrzymywał z rodzicami i rodzeństwem bardzo intensywne kontakty. Wymienieni członkowie rodziny spotykali się lub dzwonili do siebie nie tylko przy okazji świąt czy innych uroczystości, ale i na co dzień; lubili swoje towarzystwo, mogli także liczyć na wzajemną pomoc.

D. U. był młodą osobą, planował ślub, wiele jeszcze było przed nim. Śmierć takiej osoby powoduje wzmożone rozgoryczenie i żal, poczucie pewnej niesprawiedliwości.

Przepis art. 446 § 4 k.c. uprawnia najbliższych członków rodziny zmarłego do domagania się odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej.

Jedynie w wyjątkowych przypadkach (np. gdy krzywda poszkodowanego polegała tylko na odczuciu bardzo nieznacznej dolegliwości fizycznej) sąd może odmówić zasądzenia jakiegokolwiek zadośćuczynienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1974 r. II CR 763/73, LEX nr 585015)

Z uwagi na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia za krzywdę powszechnie uważa się, że ustalenie odpowiedniej sumy nie może polegać na przyznaniu wyłącznie symbolicznej kwoty pieniędzy, chyba że sam pokrzywdzony domaga się raczej satysfakcji moralnej (powództwo „o symboliczną złotówkę”).

Użyte w art. 446 § 4 pojęcie „odpowiedniej sumy” ma charakter niedookreślony, tym niemniej w orzecznictwie wskazuje się kryteria, którymi należałoby kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, a mianowicie to, że musi ono mieć charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że "wartość odpowiednia" to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 r. III KK 349/07, LEX nr 395071).

Dla ustalenia, jaka kwota byłaby odpowiednim zadośćuczynieniem dla powódki S. U. (2) Sąd wziął pod uwagę opisane wyżej bardzo bliskie relacje łączące powódkę z bratem, wstrząs związany z jego tragiczną śmiercią oraz utrzymujące się do dzisiaj poczucie straty i żalu. Z drugiej strony nie można pomijać tego, że powódka była i obecnie jest w stanie, pomimo przeżytej tragedii, wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym. Dodatkowo trzeba wziąć pod uwagę, że w chwili śmierci brata powódka w trudnej emocjonalnie sytuacji nie została sama i mogła liczyć na wsparcie bliskich osób.

Przy ustaleniu odpowiedniego zadośćuczynienia dla rodziców D. U. należało ponadto uwzględnić okoliczność, że śmierć dziecka, w którego wychowanie włożyli wiele trudu, człowieka młodego i będącego u pełni sił, mającego wiele planów życiowych, jest dla rodziców źródłem wielkiego cierpienia i z ich punktu widzenia nienormalną kolejną rzeczą. Powodowie nie poradzi sobie z tragedią. Śmierć syna wywołała zaburzenia depresyjne adaptacyjne, trwające nadal. Powodowie stracili sens życia. Wspomniane zaburzenia depresyjne utrudniały i nadal utrudniają społeczne funkcjonowanie. Jakość życia powodów uległa znacznemu obniżeniu. Pomimo upływu czasu proces żałoby nie został ukończony.

Powyższe ustalenia wystarczająco uzasadniają objęte pozwem żądanie zapłaty dodatkowego zadośćuczynienia w kwotach po 50 000 zł dla rodziców D. U..

Z kolei w przypadku powódki S. U. (2) Sąd doszedł do przekonania, że biorąc pod uwagę powyższe okoliczności oraz aktualne realia ekonomiczne, sumą odpowiednią dla zrekompensowania krzywdy powódki będącej siostrą tragicznie zmarłego jest kwota 48 000 zł. Wymieniona kwota w ocenie Sądu w okolicznościach sprawy rekompensuje w pełni – na ile to możliwe pieniężnym świadczeniem -- poniesioną przez powódkę krzywdę w następstwie śmierci brata, będącego młodą osobą, która stosunkowo niedawno wkroczyła w dorosłość i miała całe życie przed sobą.

Pozwany wypłacił już S. U. (2) (przed wytoczeniem powództwa) tytułem zadośćuczynienia kwotę 18 000 zł, zatem do zasądzenia pozostało 30 000 zł, a w pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu. Powództwa E. U. i S. U. (1) uwzględniono w całości.

Podstawę rozstrzygnięcia w zakresie odsetek stanowił art. 481 § 1 i 2 kc.

O kosztach postępowania w przypadku powództwa S. U. (2) Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie pierwsze kpc stosunkowo rozdzielając koszty procesu.

Powódka wygrała proces w 75 %, powinna ponieść koszty procesu w 25 %.

W pozostałej części obciążają one pozwanego. Kosztami po stronie powódki było: opłata sądowa 2000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł – ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, opłata od pełnomocnictwa 17 zł, łącznie koszty po stronie powódki: 5617 zł. Po stronie pozwanego kosztami były: wynagrodzenie pełnomocnika 3600 zł, opłata od pełnomocnictwa 17 zł; łącznie koszty po stronie pozwanego: 3617 zł. Razem koszty wyniosły 9234 zł. Powódkę obciąża 25 % tej kwoty, zatem 2308,50 zł. Powódka poniosła koszty w wysokości 5617 zł, więc może żądać od pozwanego różnicy między ostatnimi kwotami (kosztami obciążającymi powódkę a poniesionymi przez nią) tytułem zwrotu części kosztów – 3308,50 zł.

Podstawa rozstrzygnięcia o kosztach procesu w sprawach z powództw E. U. i S. U. (1) był art. 98 § 1 kpc. Powodowie wygrali proces w całości, w związku z czym powinni otrzymać od pozwanego zwrot wszystkich niezbędnych kosztów poniesionych w celu dochodzenia praw. Kosztami tymi były w przypadku każdego

z wymienionych powodów: opłata sądowa 2500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł – ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, opłata od pełnomocnictwa 17 zł, zaliczka na opinię biegłych 300 zł.

Ponadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w B. kwotę tymczasowo wyłożoną na pokrycie wydatków na opinie biegłych.